

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 19. martā
(OR. en)

7665/24

SOC 202
EMPL 111
ECOFIN 304
EDUC 88

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes secinājumi par 2024. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu un vienoto nodarbinātības ziņojumu

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par 2024. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu un vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurus Padome apstiprināja 2024. gada 11. marta sanāksmē.

Padomes secinājumi

par 2024. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu un vienoto nodarbinātības ziņojumu

1. ATZĪSTOT, ka pēc spēcīgas atveseļošanās 2022. gadā ekonomiskā aktivitāte Eiropas Savienībā 2023. gadā augstās inflācijas un ģeopolitiskās nenoteiktības apstākļos ir palēninājusies. ATZĪMĒJOT, ka pēc tam, kad 2022. gada oktobrī inflācija bija sākusi samazināties, proti, pēc augstākā 11,5 % līmeņa, inflācijai ir tendence samazināties, un paredzams, ka 2024. gadā tā turpinās samazināties līdz 3,5 %;
2. ATZINĪGI VĒRTĒJOT to, ka, neraugoties uz ārkārtējiem satricinājumiem pēdējos gados un neseno ekonomikas izaugsmes palēnināšanos, ES nodarbinātības līmenis 2023. gada pavasarī sasniedza visu laiku augstāko līmeni – 75,4 % (70,2 % – sievietēm un 80,5 % – vīriešiem), savukārt bezdarbs samazinājās līdz 6 % (6,3 % – sievietēm un 5,7 % – vīriešiem), kas ir zemākais jebkad reģistrētais rādītājs. Tomēr UZSVEROT to, ka, neraugoties uz ES darba tirgus labajiem rādītājiem, joprojām pastāv atšķirības starp dalībvalstīm un to iekšienē, tostarp reģionālā līmenī un starp iedzīvotāju grupām;
3. UZSVEROT, ka pastāvīgi augstais darbaspēka un prasmju trūkums rada darbaspēka iztrūkumu ekonomikas izaugsmes potenciālam, konkurētspējai un augšupējai sociālajai konverģencei. UZSVEROT, ka šis trūkums vislabāk ir redzams veselības aprūpē, būvniecībā, ar *STEM* saistītās profesijās un dažās pakalpojumu profesijās, un ka šis trūkums ir saistīts arī ar zaļo un digitālo pārkārtošanos saistītām jaunām darbvietām un darba uzdevumu prasībām, kam nav pienācīgas atbilstmes darba tirgū pieprasīto darbaspēka prasmju izteiksmē, kā arī – dažos gadījumos – tas ir saistīts ar sabiedrības novecošanos un sliktiem darba nosacījumiem;
4. Šajā sakarā ATGĀDINOT, ka joprojām pastāv ievērojami strukturāli šķēršļi personu, kas ir neaizsargātās situācijās, pilnīgai integrācijai darba tirgū, – vairāk nekā 20 % darbaspējas vecuma iedzīvotāju (un gandrīz 30 % darbaspējas vecuma sieviešu) ES joprojām neietilpst darbaspēkā – tostarp 8 miljoni jauniešu, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu;

5. ATKĀRTOTI APSTIPRINOT, ka nominālā alga laikposmā no 2022. līdz 2023. gadam ir pieaugusi, kaut gan tā joprojām ir zemāka par augsto inflācijas līmeni, un tā rezultātā ir izveidojies pirktpējas zudums, kas nesamērīgi ietekmē mājsaimniecības ar zemiem ienākumiem. Atzinīgi VĒRTĒJOT to, ka vairākās dalībvalstīs ar likumu noteiktās minimālās algas atjauninājumi un jauni darba koplīgumi daļēji vai pilnībā mazina pirktpējas zudumus;
6. Šajā sakarā ATGĀDINOT, ka spēcīgs sociālais dialogs un efektīvas koplīguma sarunas ir ļoti svarīgas, lai vēl vairāk veicinātu tādu algu pielāgojumu, kas atbalsta darbvietu radīšanu un aizsargā konkurētspēju, savukārt ES direktīvas par adekvātu minimālo algu transponēšana arī var palīdzēt aizsargāt zema atalgojuma saņēmēju pirktpēju un novērst nodarbinātu personu nabadzības palielināšanos, tādējādi stiprinot nodarbinātības stimulus;
7. ATZĪMĒJOT to, ka, ņemot vērā pēdējo trīs gadu sarežģīto sociālekonomisko kontekstu, nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto personu īpatsvars ES 2022. gadā kopumā saglabājās stabils, jo enerģētiskās krīzes laikā tika veikti izlēmīgi politikas pasākumi, kaut gan bērnu nabadzība nedaudz pasliktinājās. ATGĀDINOT, ka, lai gan sociālās aizsardzības sistēmas ir pierādījušas savu efektivitāti noturības atbalstīšanā neseno krīžu laikā, tādējādi novēršot nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto personu skaita ievērojamu pieaugumu un darbojoties kā makroekonomikas stabilizatoriem, to atbilstība un ilgtspēja joprojām ir pakļauta spiedienam, ko cita starpā rada sabiedrības novecošana;
8. UZSVEROT, ka enerģētiskā nabadzība un mājokļu pieejamība cenas ziņā Savienībā kļūst arvien problemātiskāka, proti, 2022. gadā pieauga to cilvēku īpatsvars, kuri nespēj uzturēt mājokli pietiekami siltu, un 1 no 10 cilvēkiem ES dzīvo mājsaimniecībā, kurā kopējās mājokļa izmaksas veido vairāk nekā 40 % no kopējiem izmantojamajiem ienākumiem. ATGĀDINOT, ka abos gadījumos šie izaicinājumi nesamērīgi skar nabadzības riskam pakļautos cilvēkus;

9. UZSVEROT, ka Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanai un virzībai uz 2030. gada ES un valstu mērķiem nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā ir būtiska nozīme dalībvalstu politikas rīcības izstrādē, pienācīgi ņemot vērā attiecīgās kompetences un subsidiaritātes un proporcionālītātes principus, un jo īpaši ņemot vērā to, ka:
- Savienība sekmīgi virzās uz to, lai 2030. gadā sasniegtu 78 % nodarbinātības līmeņa mērķrādītāju (2022. gadā bija 74,6 %), un kopš 2020. gada progress ir panākts visās dalībvalstīs;
 - būs jāpanāk turpmāks ievērojams progress, lai sasniegtu prasmju mērķrādītāju, proti, lai Savienībā līdz 2030. gadam apmācībā katru gadu piedalītos vismaz 60 % pieaugušo (2016. gadā bija 37,4 %);
 - ņemot vērā plašo stabilitāti (2022. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu samazinājums bija tikai 279 000 cilvēku apmērā) un to, ka vairākās dalībvalstīs nabadzības vai sociālās atstumtības risks drīzāk ir palielinājies, būs jāpieliek ievērojamas pūles, lai sasniegtu nabadzības mazināšanas mērķrādītāju, proti, līdz 2030. gadam Savienībā par vismaz 15 miljoniem samazināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku skaitu (tostarp vismaz par 5 miljoniem bērnu);
10. PAUŽOT GANDARĪJUMU par to, ka 2024. gada Eiropas pusgada ciklā tiks izvērtēta atveseļošanas un noturības plānu un kohēzijas politikas programmu pašreizējā īstenošana un tiks sniegtas norādes saistībā ar gaidāmo vidusposma novērtēšanu. ATZINĪGI VĒRTĒJOT to, ka vienotajā nodarbinātības ziņojumā ir iekļauta uzraudzība par progresu virzībā uz ES 2030. gada pamatmērķiem un valstu mērķrādītājiem nodarbinātības, prasmju un nabadzības vai sociālās atstumtības riska jomā;

11. ŅEMOT VĒRĀ Komisijas priekšlikumu vienotajā nodarbinātības ziņojumā iekļaut dziļāku analīzi par iespējamiem augšupējas sociālās konverģences riskiem attiecībā uz konkrētām valstīm, pamatojoties uz sociālās konverģences sistēmas iezīmēm, kas aprakstītas *EMCO* un *SPC* galvenajos vēstījumos par minēto un tiem pamatā esošajā *EMCO* un *SPC* vienotās darba grupas ziņojumā ¹. ŅEMOT VĒRĀ to, ka šāda analīze tiek īstenota, pamatojoties uz rezultātiem, kas gūti brīvprātīgā izmēģinājuma projektā, kuru darba grupa veica laikposmā no 2022. gada oktobra līdz 2023. gada maijam. ATZĪMĒJOT iespēju apsvērt iespējamās turpmākos tehniskos uzlabojumus analīzē, kas veikta, izmantojot sociālo rezultātu pārskatu, un metodiku, ko tam piemēro vienotajā nodarbinātības ziņojumā. ATGĀDINOT, ka Padome pieņēma zināšanai 2023. gada jūnija izmēģinājuma projekta konstatējumus, kuros bija atzīts, ka dalībvalstis sociālās konverģences sistēmas ieviešanu Eiropas pusgadā atbalsta dažādos apmēros;
12. ŅEMOT VĒRĀ Komisijas nodomu 2024. gada Eiropas pusgada ciklā turpināt padziļinātāku otrā posma analīzi par augšupēju sociālo konverģenci, izmantojot plašāku kvantitatīvu un kvalitatīvu pierādījumu kopumu attiecībā uz dalībvalstīm, par kurām vienotajā nodarbinātības ziņojumā tika konstatēti potenciāli riski augšupējai sociālajai konverģencei,

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

13. AICINA dalībvalstis savās valsts reformu programmās atspoguļot gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījuma prioritātes un vienotā nodarbinātības ziņojuma konstatējumus un pastiprināt Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošanu, lai sasniegtu ES 2030. gada pamatmērķus un valstu mērķus;
14. AICINA dalībvalstis veicināt tādu algu attīstību, kas mazinātu pirktspējas krišanos – jo īpaši zema atalgojuma saņēmējiem, saskaņā ar valsts praksi un pilnībā ievērojot sociālo partneru lomu un autonomiju;

¹ Sk. *EMCO* un *SPC* darba grupas ziņojumu par sociālās konverģences sistēmu ([dokuments Nr. 9481/23/ADD-1](#)), kā arī *EMCO* un *SPC* apstiprinātos svarīgākos vēstījumus, kas balstīti uz ziņojumu [dokumentā Nr. 9481/23](#).

15. AICINA dalībvalstis turpināt īstenot strukturālās reformas, kas uzlabo pieaugušo prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju, stiprina aktīvu darba tirgus politiku un veicina labākus darba nosacījumus, lai novērstu darbaspēka un prasmju trūkumu un atvieglotu pāreju no vienas darbavietas uz citu, pārejot uz nozarēm, kurās ir liels darbaspēka pieprasījums, tādējādi veicinot Savienības konkurētspēju un sociālo kohēziju;
16. AICINA dalībvalstis turpināt sociālās aizsardzības un iekļaušanas sistēmu modernizāciju un risināt nabadzības un sociālās atstumtības problēmu, jo īpaši bērnu vidū, ņemot vērā arī digitālo un zaļo pārkārtošanos, demogrāfiskās tendences, augstās inflācijas ietekmi uz pirkspēju, jo īpaši uz neaizsargātām mājsaimniecībām, un pieaugušo enerģētiskās nabadzības līmeni; AICINA dalībvalstis turpināt analizēt un uzlabot cenas ziņā pieejamu mājokļu pieejamību;
17. AICINA Komisiju nodrošināt, lai jebkāda turpmākas augšupējas sociālās konverģences analīzes īstenošana, pamatojoties uz sociālās konverģences sistēmas iezīmēm, kā aprakstīts *EMCO* un *SPC* galvenajos vēstījumos, dalībvalstīm neradītu papildu administratīvo slogu un palīdzētu racionalizēt Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas daudzpusējās uzraudzības darbības;
18. AICINA Nodarbinātības komiteju un Sociālās aizsardzības komiteju novērtēt izmēģinājuma veidā veiktās augšupējas sociālās konverģences analīzes ietekmi, pamatojoties uz sociālās konverģences sistēmas elementiem, tostarp attiecībā uz tās pievienoto vērtību un iespējamo administratīvo slogu uz to darbībām un uz 2024 Eiropas pusgada ciklu, un informēt Padomi.